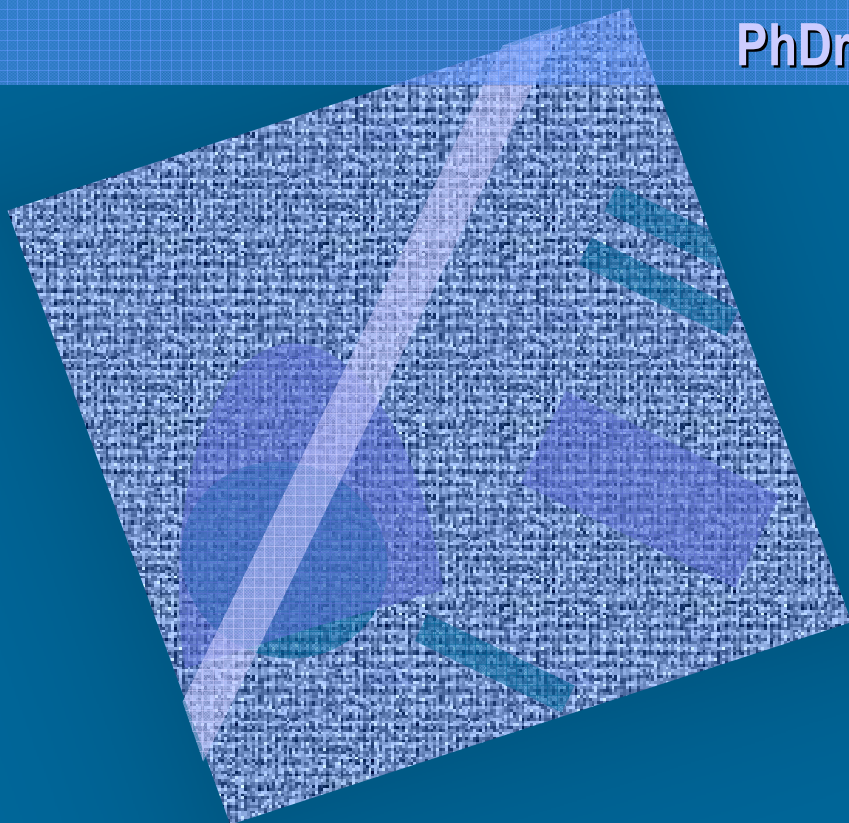

Čtení u sluchově postižených

PhDr. Horáková Radka – podzim 2006

„Druh řečové činnosti spočívající ve vizuální recepci znaků (slov, vět, nejazykových symbolů), jež jsou podnětem pro myšlenkovou činnost (porozumění významu znaků). **Proces čtení** zahrnuje několik fází, jejichž výsledkem má ideálně být porozumění čtenému textu a vnitřní zpracování příslušné informace.“

Pedagogický slovník (2003, str. 123)

- **Mentální slovník** – soubor znalostí jedince o slovních významech, vztazích a pravidlech pro jejich užívání
(slyšící dítě má kolem 6. roku věku už vytvořen jistý mentální slovník, psaný text pro něj představuje jen jinou formu mluvené řeči, učí se číst slova, kterým už rozumí)
- **Sémantická síť** – význam jednotlivých slov majících vztah k jiným slovům - struktura

Předpoklady čtení

- schopnost vnímat materiální nositele jazyka – písmena, mezery, odstavce
- schopnost rozpoznat slova, která nesou lexikální význam
- schopnost na základě zkušenosti se světem přiřadit a porovnat svoji zkušenost

RECEPCE TEXTU

(Hoffmannová in Suralová, 2002)

- Znalosti jazykové – gramatika a lexikum příslušného jazyka
- Znalosti věcné (encyklopedické)
- Znalosti interakční – znalost komunikačních norem, metakomunikační schopnosti, odhadnout záměr
- Znalosti strategické – z věcného a interakčního souboru vybírat vhodné prostředky
- Znalosti speciální - schopnost propojení poznatků z textu s vlastními zkušenostmi

Metody výuky čtení u sluchově postižených

Globální metoda

- vychází z tvarové psychologie, upřednostňuje celostní vnímání
- dítě se učí poznávat grafickou podobu slova jako celek
- méně je kladen důraz na rozklad slova na jednotlivé morfémy nesoucí gramatický význam

Analyticko syntetická metoda

- doplňování písmen
(př. *ml-ko, k-čka, čepi-, lo-ta*)
- na počátku je nutné vyjasnit vztah mezi objektem a jeho pojmenováním
(př. k jednomu objektu přiřazujeme více pojmenování, která ho mohou více charakterizovat – *pes – hodný, zlý, hnědý,...*)
- následuje spojování jazykových znaků mezi sebou na základě konkrétní výpovědi – vyjádření konkrétní situace
- (př. *Pes spí. Jana pláče. Máma má koláč.*)

Zásady práce při čtení se SP dítětem

(Souralová, 2002)

- na počátku fixace gramatické věty neužívat flexi větných členů
- na začátku věty verzála a na konci interpunkční znaménko
- každá věta na samostatném řádku
- velikost písmu a dětí od tří let – 5 cm, tloušťka 3-5 mm, postupně se zmenšuje, s nástupem dítěte do ZŠ velikost písma odpovídá běžným normám
- metoda je doprovázen daktylem

Obtíže neslyšících při porozumění čtenému textu

- méně obvyklá slova, homonyma, synonyma (př. slovo dům - významově podobná slova barabizna, barák, bouda nebo chaloupka, domeček), př. Na cestě leželo oko.
- dlouhé, složité věty – př. *Protože, jak jsme očekávali, přišla Eva, nesoucí hromadu věcí, zase pozdě, nestihli jsme vlak.*

- ironie - př. Tobě to ale dnes sluší! Kde jsi koupila takový pěkný kabát?
- přirovnání, metafory, obrazné výrazy – př. mít srdce na dlani, koukat jako tele na nová vrata
- slova představující zvuky – př. ptáčci cvrlikali a v tůňce to žbluňklo

Úprava textu pro sluchově postižené

- vynechání nepodstatných informací, které by mohly neslyšící zmást - zachovat samotný příběh!
- vynechání nadbytečných informací, komplikovaných slov
- v upraveném textu zachovat chronologický sled událostí, i když v originálním textu tomu tak není
- text doplnit dalšími vysvětlujícími údaji, které by pro běžného čtenáře byly zbytečné

E-learning pro sluchově postižené žáky

- AKTUALITY
- Příběhy aneb poznej sám sebe
- VELKÝ KVÍZ
- ZAJÍMAVÉ WWW ODKAZY
- LEGRÁCKY
- NAJDI.SEZAM.CZ

Teiresiás – středisko pomoci studentům se specifickými nároky

- *speciální jazyková výuka* (český jazyk)
  - kurz „Čeština pro neslyšící“ je dvouletý (rozdělen do čtyř semestrů)
  - cílem je zlepšování komunikačních dovedností sluchově postižených
  - kurz vedou slyšící i neslyšící lektoři
  - vyučovacími jazyky jsou český znakový jazyk, psaná a mluvená čeština
  - výuka je doplněna e-learningem

Čeština 1 – procvičování gramatických jevů –
morfologie, slovtvorba, syntaxe, rozšiřování slovní
zásoby

Čeština 2 – objasňování gramatických jevů – syntaxe a
lexikologie, práce s textem, porozumění obsahu
textu, vytváření vlastních písemných projevů

Čeština 3 – problematika stylistiky češtiny – odborný
styl, seznámení s knihovnami, vyhledávání
odborných textů na internetu, nácvik práce s
odbornou literaturou

Čeština 4 – tvorba vlastních odborných textů, příprava
na psaní bakalářské práce

Čeština pro neslyšící IV

Jste přihlášení jako [Lucie Kastnerová](#) (Odhlásit se)

Elf » Nes4

Zapnout režim úprav

Osoby

Účastníci

Činnosti

- Chatování
- Fóra
- Slovníky
- Studijní materiály
- Úkoly

Správa

- Zapnout režim úprav
- Nastavení
- Upravit profil
- Lektoři
- Studenti
- Skupiny
- Záloha
- Obnovit
- Importovat data kurzu
- Škály
- Známky
- Protokoly
- Soubory
- Nápověda
- Učitelské fórum

Osnova témat

Vítejte v kurzu Čeština pro neslyšící

Aktuální zprávy - informace pro obě skupiny

- Novinky
- Anotace kurzu
- Literatura

Fóra - informace, pokyny a shrnutí z průběhu kurzu se posílají všem členům příslušné skupiny e-mailem.

- Fórum pro 1. skupinu
- Fórum pro 2. skupinu

Rozhovor - chcete-li se na cokoli zeptat, můžete se zde obrátit na vyučující nebo také na někoho z ostatních studentů. Sledujte prosím *pravidelně*, zda ve svém rozhovoru nemáte nové příspěvky, zejména sdělení od vyučujících.

Chatování - v pravém sloupci v bloku "Připojení uživatelé" vidíte, kdo je právě on-line. Přítomného učitele nebo studenta můžete přímo oslovit pomocí chatu. Při chatování se prosím řiďte následujícími pravidly:

- Pravidla pro chatování
- Chat 1. skupiny
- Chat 2. skupiny

Slovník

- Nová slova

Poslední novinky

Přidat nové téma...

16. úno, 17:06
Lucie Kastnerová
Podmínky zápočtu více...
Starší témata ...

Připojení uživatelé

(posledních 5 minut)

[Lucie Kastnerová](#)

Kalendář

<< březen 2006 >>

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

- Globální události
- Události kurzu
- Skupinové události
- Osobní události

1 Jak napsat odborný text

Lekce 0.

Nadcházející události

Žádné nadcházející události

- **SOURALOVÁ, E.** *Čtení neslyšících*. 1. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2002
- **STRNADOVÁ, V.** *Současné problémy české komunity neslyšících*. 1. vyd. Praha: Filozofická fakulta UK, 1998
- **VANĚČKOVÁ, V.** *Příprava na čtení sluchově postižených dětí v předškolním věku*. Praha: Septima, 1996
- *Co a jak číst se sluchově postiženým dítětem*. Praha: Federace rodičů a přátel sluchově postižených, 1999